

● آغاز کار مشاوره گروهی در اولین جلسه به چندین روش

بهرتر است اجازه داده شود تا این مرحله به طور طبیعی روال خود را طی نماید و اعضا با هم آشنا شوند به طوری که بتوانند به هم اعتماد نمایند. به عبارت دیگر باید دو شرط اصلی و اساسی مشاوره یعنی امنیت و اعتماد در اعضا به وجود آید.

۲- مرحله انتقال

گرچه پس از طی مرحله مکاشفه با موفقیت و ایجاد امنیت و اعتماد هر یک از اعضای گروه بحث درباره مشکل خود را معمولاً آغاز می نمایند ولی در عین حال نوعی ترس هنوز هم موجود است. این ترس بدان جهت است که هنوز روابط آن طوری که باید و شاید عمیق نشده و اعضا معتقدند که مسایل عاطفی را نباید در گروه مطرح ساخت. نقش مشاور در این مرحله نیز حساس است و باید اعضا را به بیان مشکل و بحث درباره آن تشویق نماید و افکار و احساسات شرکت کنندگان را منعکس سازد و درباره برخی از افکار و احساسات آنها را دلداری دهد.

۳- مرحله عمل و فعالیت

پس از عمیق تر شدن روابط اعضا و اعتماد به هم، مسایل و مشکلات شرکت کنندگان مطرح و تلاش و فعالیت برای حل آنها آغاز می شود. در این مرحله اعضا با هم به بحث می نشینند و فارغ از هر گونه عامل مزاحمی سعی می کنند مددکار هم باشند. این مرحله را مرحله سازنده کار

● مراحل مشاوره گروهی

جریان مشاوره گروهی نیز همانند مشاوره انفرادی مراحل طی می نماید. تا مرحله ای طی نشود نیل به مرحله بعدی امکان پذیر نیست. آگاهی از این مراحل و شناخت آنها به رهبر گروه امکان می دهد که در تامین هدفهای هر مرحله کوشش به عمل آورد و شرکت کنندگان را سریعتر و مفیدتر به سوی مراحل بعدی سوق دهد. مراحل مشاوره گروهی را می توان به شرح زیر برشمرد:

۱- مرحله شناسایی و مکاشفه

در این مرحله هر یک از اعضا درصددند تا یکدیگر را بشناسند و دریابند که آیا می توانند به یکدیگر اعتماد نمایند یا نه. در این مرحله مشاور نقش فعال و نیز حساسی را بر عهده دارد. از نقش های مشاور در این مرحله می توان بازگو کردن قوانین گروهی و ایجاد توافق درباره آنها را نام برد. در این مرحله همچنین اعضا به هم معرفی می شوند و هدفهای تشکیل گروه از دیدگاه کلیه شرکت کنندگان مشخص می شود معمولاً مباحث گروه در این مرحله سطحی است و موضوع بحث بیشتر بر شناسایی اعضا متمرکز است. این مرحله در گروه های مختلف با توجه به خصوصیات فردی شرکت کنندگان و نوع رهبری متغیر می باشد. ممکن است در برخی موارد تا چندین جلسه از وقت گروه را نیز این مرحله به خود اختصاص دهد. به هر حال شتاب در این مرحله پسندیده نیست و

مشاوره گروهی و روش اجرای آن در مدارس

● قسمت آخر

● ارسالی از: هسته مشاوره تربیتی

استان آذربایجان شرقی

انجام می‌گیرد. یکی از روشها آن است که مشاور بحث

مختصری را درباره اهداف و روشهای کار گروهی آغاز

می‌کند و از اعضا می‌خواهد در آن زمینه‌ها اظهار نظر کنند.

گروه می‌توان نامگذاری کرد.

۴- مرحله پایان

سرانجام گروه به جایی می‌رسد که باید به طور موقت یا برای همیشه به کارش پایان بخشد. بهترین لحظه برای پایان دادن همیشگی به مشاوره گروهی زمانی است که گروه به هدفهای تعیین شده نایل آمده باشد. به هر حال به هنگام پایان دادن به جلسه مشاوره گروهی باید خلاصه‌ای از محتوای بحث توسط خود مشاور و یا به کمک اعضا بیان شود. و مسیر فعالیت آینده کار گروه مشخص شود.

• نقش رهبر گروه

رهبر گروه یا مشاور گروه دارای وظایف و مسئولیتهایی است که اگر به درستی آنها را انجام ندهد گروه نمی‌تواند در نیل به هدفها موفقیتی کسب کند. نقش مشاور خصوصاً در اولین جلسات مشاوره گروهی از اهمیت خاصی برخوردار است. رهبر گروه با توجه به خصوصیات و اعتقادات خود روشهای متعددی را می‌تواند برای رهبری گروه انتخاب نماید. این رهبری ممکن است رهبری آزادمنشانه و یا رهبری مستبدانه باشد. می‌توان نقشهای عمومی رهبر گروه را در جریان کار مشاوره گروهی به شرح زیر خلاصه کرد:

۱- پذیرش اعضای گروه و احترام به هر یک از آنها و نشان دادن علاقه به ادامه کار گروه

۲- فراهم آوردن امکان بحث و مشارکت برای تمام شرکت کنندگان در

کارها و فعالیتهای گروهی. گاهی در گروه عده‌ای ترجیح می‌دهند در گوشه‌ای بنشینند و فقط گوش دهند و به خود اجازه مداخله و مشارکت در بحثها و فعالیتهای گروهی را نمی‌دهند. مشاور باید این عده را به بحث و مشارکت دعوت نماید. گاهی در گروه عده دیگری نیز سعی دارند تمام بحث و فعالیت گروه را به خود اختصاص دهند.

مشاور باید این عده را نیز متوجه نماید که گروه متعلق به همه است و همگی باید مشارکت کنند و گروه مختص یک و یا دو نفر نیست.

۳- رهبر گروه باید با توافق اعضای گروه حد و مرزی برای رفتارهای خاص در گروه معین و مشخص نماید. مثلاً اگر در گروه بازی درممانی قسرار است شرکت کنندگان ابزار و وسایل را نشکنند و یا به سوی هم پرتاب نکنند باید این قانون توسط رهبر گروه به اعضا بازگوشود و با هم درباره انجام آن به توافق برسند.

۴- حمایت از اعضای که بر اثر بازگو

• حمایت از اعضای که بر اثر بازگو کردن نگرانی عاطفی در حالت اضطراری قرار می‌گیرند از وظایف اصلی مشاور و رهبر گروه است. گاهی در گروه اتفاق می‌افتد که عضوی مسئله عاطفی شدیدی را مطرح می‌سازد و از دیگران انتظار کمک دارد.

کردن نگرانی عاطفی در حالت اضطراری قرار می‌گیرند از وظایف اصلی مشاور و رهبر گروه است. گاهی در گروه اتفاق می‌افتد که عضوی مسئله عاطفی شدیدی را مطرح می‌سازد و از دیگران انتظار کمک دارد. در این حالت حمایت مشاور از فرد و تقویت پاسخهای خاص او از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

۵- تنظیم وقت جلسه مشاوره گروهی یکی دیگر از وظایف مشاور و رهبر گروه است. معمولاً مشاور چندین دقیقه قبل از اتمام وقت جلسه، اعضا را از رسیدن پایان وقت می‌آگاهاند تا چنانچه مسائل مهمی مطرح نشده باشد در آخرین لحظات مورد بررسی قرار گیرد.

۶- فراهم آوردن محیطی برای تداوم جریان مشاوره گروهی نیز از وظایف رهبر گروه است. مثلاً اگر سکوتی در گروه پیش آید شکستن آن در درجه اول بر عهده مشاور است. یا اگر مقاومتی در گروه پیدا شود باز هم از بین بردن آن از وظایف اصلی مشاور به شمار می‌رود.

۷- یکی دیگر از وظایف اصلی مشاور تعبیر و تفسیر اظهارات و گفته‌های شرکت کنندگان در گروه است. تعبیر و تفسیر مناسب و بجا باعث ادامه کار گروه و کارآیی بیشتر آن می‌شود.

• منابع

- ۱- اصول و فنون مشاوره و راهنمایی در آموزش و پرورش - تألیف دکتر یوسف اردبیلی
- ۲- فنون و روشهای مشاوره - تألیف دکتر شفیع آبادی
- ۳- راهنمایی و مشاوره گروهی - تألیف دکتر شفیع آبادی